

Juozapo Albino Herbačiausko laiškas Baliui Sruogai, iki 1923-08-23, iš Krokuvosos - į Miuncheną

Mielas Drauge! / Rašiau Jums, melddamas pranešti Kauno vyrams, kad veikiai pasiskubintu mane Kaunan atgabenti, nes jau paskutinis laikas...

Mielas Drauge!

Rašiau Jums, melddamas pranešti Kauno vyrams, kad veikiai pasiskubintu mane Kaunan atgabenti, nes jau paskutinis laikas... Nėra ko laukti!.. Turbūt to mano laiško neapturėjot, nes rašot į mane tarytum per sapną...

Drauge! Nepykit už atvirumą... Pasikalbėkim be jokių „slaptingumų“...

Nėsu toks sau pašlemėkas, kad by koku būdu norėčiau iškaulinti pinigų Tėvynėn keliauti... Mano klausimas labai aiškus:

1) Jeigu esmi Lietuvai reikalingas, tai mano kelionės problema labai lengva (kam reikalingas, tas ir kviesdamas kelionę apmoka).

P. S. Tų lietuvių, kurie „nori“(!?!), bet „nežino“(!?!), kaip mane gelbėti, aš neprašiau ir neprašau jokios pagalbos. Težino apie tai. Aš jiems nereikalingas, jie man taip pat nereikalingi... Aš nereikalauju „maloningiausios malonės“ tų, kurie patys nebesupranta, kaip tapo „ponais“ (oh!)... Aš tik trokštu užbaigti tą begėdišką komediją, kuri jau per ilgai tęsiasi... Ir užbaigsiu veikiai... Manding liksiu Krakove ir vargą vargsiu iki kokio nors galo...

Daugiau apie tai nekalbėkim!

Gana tuščių žodžių! Gana!

J. A. H.

2) Jeigu esmi nereikalingas, tada gana tų tuščių be prasmės žodžių ir prižadų, gana tų galvos svaiginimų, tų visų sadizmų! Gana po šimts velnių! Ar jie turi kokią nors logiką, ar ne? Lietuvių tauta „nori“ mane gelbėti, bet...[,] bet „nežino“ (oh!)[,] kaip gelbėti!!! Gana jau tų visų juokų! Gana po šimts velnių! P. Steponaitis [1] tenori suprasti, kad man neapsimoka tokiu būdu gauti pinigų kelionei, nes tų pinigų belaukdamas daugiau pragyvensiu! Tenori suprasti, kad aš tik Lietuvoj lietuvių naudai galiu dirbti! Man neapsimoka tokiais darbais kaulinti pinigų, nes tai mane pažemina. Kas manimi nepasitiki, tepasako aiškiai: „Duok cirografą [2]“. Bet žmogų, kurisai trokšta būti Lietuvoje, raginti rašyti straipsnius, by badu nestiptų, - tai tik juokus daryti! Gana!..

Kaunan pranešiau, kad jeigu ligi I. III. š. m. neapturėsiu oficialinio pakvietimo ir pinigų kelionei, tai aš atsisakau keliauti Lietuvon! Tai mano ultimatumas...

Man jau gana tos komedijos ir dar begėdiškos komedijos - taip, begėdiškos!

Esmi taip užpykęs, kad vos-vos tik galiu susivaldyti nenuspjovęs!.. Pfu!

Nepykit už atvirumą, bet norėkit mane sąžiningai suprasti.

Spaudžiu Jūsų ranką.

Karštai Jūsų

J. A. Herb

KOMENTARAI

[1] Vytautas Steponaitis.

[2] Chirographum *lot* = išsipareigojimas, pasižadėjimas.